

(Міжнародний фонд «Відродження»)

КОМУНІКАЦІЯ В РЕГІОНАХ
з метою активізації цільових аудиторій на виконання завдань Угоди про асоціацію
з питань економічного і галузевого співробітництва, визначених Главою V УА
(анотація, повну версію можна отримати у авторів проекту)

Лариса Старікова, Тетяна Тимошенко, Любов Нестиренко

Проблема

Українська політика і законодавство у сфері сільського господарства та розвитку територій лишаються досить далекими від європейської політики та практики і потребують більш активного наближення, зокрема, в питаннях економічного та галузевого співробітництва, окреслених в низці глав Розділу У Угоди про асоціацію: Глава 17 (розвиток сільських територій), Глава 10 (малий та середній бізнес), Глава 12 (фінансові послуги), Глава 13 (корпоративне управління), Глава 16 (туризм), Глава 20 (захист споживачів), Глава 22 (громадське здоров'я), Глава 23 (освіта, навчання та молодь), Глава 24 (культура). Переважна більшість посадовців органів місцевого самоврядування, громадських організацій – лідерів розвитку сільських територій, місцевого бізнесу, інших гравців, яких безпосередньо торкається імплементація відповідних положень Угоди про асоціацію "Україна-ЄС" на місцях, лишаються необізнаними. Широкий діалог щодо економічного та секторального розвитку в межах сільських територій на виконання зобов'язань Угоди про асоціацію не ведеться.

Стан справ

В ЄС політика розвитку сільських територій пов'язана, перш за все, з аграрною політикою. Остання в Україні лишається не просто не наближеною до відповідної політики ЄС, але й здебільшого взагалі не визначеною. Базовий політичний документ "Єдина комплексна стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки", розроблений у 2014 році, містив положення щодо сільського розвитку, покращання бізнес-клімату на місцях, захисту довкілля, прав споживачів, громадського здоров'я, запровадження інновацій, освіти, культури. Однак він не був належним чином сприйнятий галузевою спільнотою, у тому числі за рахунок того, що при її опрацюванні широкий діалог з профільними спільнотами як в центрі, так і на місцях не вівся, а ключові учасники, економічного та секторального розвитку – місцеві активісти та кваліфіковані експерти лишилися осторонь в процесі розробки документу. В якості політичного дороговказу згадана Стратегія 2020 не була прийнята навіть профільним Міністерством аграрної політики і продовольства України.

В 2017 році був опрацьований інший програмний документ – проект Концепції розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018-2020 роки. В тексті цього документу не були ні згадані положення Угоди про асоціацію "Україна-ЄС", ні вказано на необхідність наближення політик у сфері сільського господарства та розвитку територій. Зрештою цей документ так і лишився не погодженим Кабінетом Міністрів України і не введеним в дію.

У 2018 році з'явився проект чергового програмного документу щодо розвитку аграрного сектору і сільських територій – Державна програма розвитку аграрного сектору економіки на період до 2021 року. Попри наявні положення про структурну трансформацію і підтримку малих та середніх виробників, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, державну фінансову підтримку та вдосконалення системи фінансування сільгоспвиробника, підтримку розвитку пріоритетних галузей рослинництва і тваринництва, лісової, рибної галузей, сприяння експорту виробленої на селі продукції, збереження довкілля та забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки програма не ставить на меті розвиток сільських територій.

Також існує низка регіональних програм розвитку агропромислового комплексу, опрацьованих обласними департаментами агропромислового розвитку і підтримані коштами обласних бюджетів. Однак, як правило, вони жодним чином не пов'язані з євроінтеграційними зобов'язаннями України і без централізованого стратегічного підґрунтя, як правило, виявляються фрагментарними і неефективними.

Дещо краще виглядають справи і в сфері управління Міністерства регіонального розвитку, який свого часу розробив і затвердив Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року та здійснив спробу організації діяльності обласних агенцій регіонального розвитку. Саме Мінрегіон свого часу був ініціатором створення Концепції розвитку сільських територій, яка ставила на меті диверсифікацію економічної діяльності в межах сільських територій, розвиток як сільськогосподарської, так і несільськогосподарської діяльності на селі, зміцнення української ідентичності, приведення законодавства у сфері сільського розвитку у відповідність зі стандартами ЄС. Однак план заходів на реалізацію цієї концепції мало розробити Мінагрополітики разом з Національною академією аграрних наук. Це завдання до сих пір не виконане, плану заходів на реалізацію сільських територій в світлі євроінтеграційних завдань не існує. Отже, Угода про асоціацію лишається єдиним дороговказом щодо комплексного розвитку сільських територій.

З іншого боку, у сфері сталого регіонального та сільського розвитку сьогодні працюють декілька програм міжнародної технічної допомоги, які концентрують зусилля на створенні системних засад такого розвитку. Зокрема, програма DOBRE зосереджена на розбудові дієвих механізмів місцевого самоврядування в рамках об'єднаних територіальних громад, формуванні та імплементації місцевих стратегічних планів, розбудову інфраструктури для сільгоспвиробника. Програма U-LEAD з Європою спрямована на розвиток системи надання адміністративних послуг на місцях. Проект "Агросільрозвиток" зосереджений, більшою мірою, на наданні безпосередньої матеріальної підтримки малим господарствам, аніж на підтримці розвитку галузевих політик і їх наближення до політик ЄС. Створена мережа Центрів підтримки розвитку місцевого самоврядування. Діяльність програм, які підтримуються донорами в Україні, відбувається у руслі виконання Угоди про асоціацію "Україна-ЄС", однак відчутного акценту безпосередньо на положеннях обраних для реалізації даного проекту глав Розділу У УА при цьому не робиться.

Мета проекту

Надати інформацію цільовим аудиторіям про зміст Глав 17, 10, 12, 16, 20, 22, 23, 24 Розділу У Угоди про асоціацію "Україна-ЄС", визначити можливості підтримки розвитку сільських територій в контексті означених глав з боку громадських активістів – учасників РГЗ ПГС та РГ2 ПГС СхП і на цій основі розширити коло дієвих, поінформованих прихильників євроінтеграційних процесів на місцях як кадровий ресурс імплементації Угоди про асоціацію та реалізації узгодженої національної політики у сфері економічного та секторального розвитку сільських територій.

Цільова аудиторія

- 1) керівники органів регіональної влади та місцевого самоврядування,
- 2) керівники підприємств малого і середнього бізнесу,
- 3) громадські активісти – представники організацій громадянського суспільства на місцях,
- 4) громадські активісти – учасники РГЗ ПГС та РГ2 ПГС СхП.

Проектна діяльність

В межах проекту планується організація комунікації в 4 регіонах, спрямована на усвідомлення змісту низки глав Угоди про асоціацію, а саме: Глав 17, 10, 12, 13, 16, 20, 22, 23, і завдань цільових аудиторій, які стоять перед ними в контексті імплементації Угоди про асоціацію "Україна-ЄС". Комунікація ведеться на основі аналітичної нотатки про зміст означених вище глав і шляхи забезпечення синергії в ході імплементації їх положень, підготовлену експертами проекту.

Отримана в ході комунікації інформація ретельно аналізується експертами і на цій основі формується фінальний документ проекту – дороговкази, сформовані за результатами комунікації в регіонах щодо імплементації низки взаємопов'язаних між собою глав УА стосовно економічного та секторального розвитку сільських територій. Фінальний документ містить рекомендації для місцевих цільових груп і визначає першочергові кроки таких груп на врахування в своїй діяльності положень відповідних глав Розділу У УА.

Діяльність в рамках проекту висвітлюється в засобах масової інформації, на сайті ГО "Аналітичний центр АСУ" та партнерських організацій проекту. Представники регіональних ЗМІ запрошуються до співпраці, на адресу редакцій надсилаються матеріали проекту. Фінальний документ проекту презентується на заключній прес-конференції в Києві.

Окрема увага в проекті приділяється налагодженню ефективної комунікації з питань економічного та секторального розвитку, визначенню шляхів забезпечення синергії в діяльності громадських організацій – членів РГЗ Платформи громадянського суспільства та РГ2 Платформи громадянського суспільства Східного партнерства. З цією метою проводяться дві стратегічні сесії (інвентаризаційна і з опрацювання плану дій) для учасників РГЗ ПГС та РГ2 ПГС СхП, формується і узгоджується дорожня карта щодо участі організацій – членів цих робочих груп платформ в економічному та секторальному розвитку сільських територій.

Очікувані результати

Реалізація проекту дозволить активізувати профільні регіональні спільноти на комплексну практичну реалізацію низки положень Розділу У Угоди про асоціацію "Україна-ЄС", посилити в регіонах кадровий потенціал і розширити партнерську мережу, навколо яких формуватиметься коло "агентів змін" – прихильників євроінтеграційних цінностей і лідерів імплементації відповідних економічних і секторальних політик. Проведення стратегічних сесій в колі учасників робочих груп обох платформ громадянського суспільства дозволить сформуванню реалістичний план дій щодо участі профільних громадських організацій в економічному та секторальному розвитку сільських територій.

В короткостроковій перспективі

В короткостроковій перспективі проект дозволить активізувати громадських активістів – учасників РГЗ ПГС та РГ2 ПГС СхП на уточнення своїх можливостей і завдань в контексті реалізації положень УА щодо економічного і секторального розвитку сільських територій, більш ефективну взаємодію, пошук можливостей для виникнення синергії. Цільові аудиторії в регіонах будуть активізовані на комплексне виконання умов щодо економічного та секторального розвитку сільських територій, а саме: надана інформація сприятиме тому, що при складанні регіональних та місцевих програм розвитку в 4 областях, при плануванні напрямів залучення фінансових та інвестиційних ресурсів підприємствами місцевого малого та середнього бізнесу (до 200 сільгоспприємств – регіональних лідерів), в діяльності громадських активістів – представників організацій громадянського суспільства на місцях (до 40 організацій) будуть враховуватися євроінтеграційні пріоритети. Обласні держадміністрації будуть ознайомлені з аналітичними матеріалами проекту та результатами проведення круглих столів і отримають пропозицію врахувати напрацювання проекту при складанні стратегічних і планових документів на рівні області. Тим самим буде забезпечено реалізацію політики у сфері економічного та секторального розвитку сільських територій в контексті положень Угоди про асоціацію.

Довгострокові результати

Проект дозволить розширити і зміцнити загальні лідерів євроінтеграційного розвитку в центрі та на місцях (до 10 партнерських організацій, до 200 осіб), досягти синергії в діях фахівців, активістів і громадських організацій, орієнтованих на виконання завдань євроінтеграції. В довгостроковій перспективі вони зможуть стати "центрами кристалізації", навколо яких формуватиметься коло прихильників євроінтеграційних цінностей. Проект також закладе практику врахування можливостей експертів та активістів з числа учасників євроінтеграційних платформ громадянського суспільства. Все це стане запорукою тому, що матиме місце реальна синергія, відбуватиметься адекватна імплементація положень Угоди про асоціацію "Україна-ЄС" при реалізації державної політики в економічному та секторальному напрямках, в ході самоврядної діяльності територіальних громад, в господарській діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу, що громадські активісти будуть ефективно виконувати функції, надані їм Угодою про асоціацію, примножувати економічні та секторальні досягнення України за рахунок плідної активної співпраці. Тим самим буде забезпечена незворотність євроінтеграційного напрямку розвитку України.